

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 1810

Warszawa, 23 września 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o Straży Marszałkowskiej.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią posłankę Wioletę Tomczak.

(-) Agnieszka Buczyńska; (-) Elżbieta Burkiewicz; (-) Żaneta Cwalina-Śliwowska; (-) Sławomir Ćwik; (-) Paulina Hennig-Kłoska; (-) Bożenna Hołownia; (-) Szymon Hołownia; (-) Rafał Kasprzyk; (-) Aleksandra Leo; (-) Adam Luboński; (-) Joanna Mucha; (-) Maja Ewa Nowak; (-) Barbara Okuła; (-) Barbara Oliwiecka; (-) Łukasz Osmalak; (-) Bartosz Romowicz; (-) Ewa Schädler; (-) Marcin Skonieczka; (-) Ewa Szymanowska; (-) Wioleta Tomczak.

U S T A W A

z dnia ... 2025 r.

o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o Straży Marszałkowskiej

Art. 1. W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907) po art. 10b dodaje się art. 10c w brzmieniu:

„Art. 10c. 1. W przypadku uzasadnionego podejrzenia uczestniczenia przez posła lub senatora w posiedzeniu Sejmu lub Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości w rozumieniu art. 46 ust. 2 albo 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek może zarządzić przeprowadzenie przez Straż Marszałkowską badania posła lub senatora w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu.

2. W przypadku, gdy poseł lub senator nie wyrazi zgody na kontrolę, o której mowa w ust. 1, a także gdy znajduje się w stanie uniemożliwiającym przeprowadzenie badania wydychanego powietrza, poseł lub senator może zostać wykluczony z posiedzenia Sejmu lub Senatu przez Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu albo przewodniczącego obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałka.

3. Jeśli w wyniku badania, o którym mowa w ust. 1, stwierdzono u posła lub senatora stan po użyciu alkoholu albo stan nietrzeźwości, Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek może wykluczyć posła lub senatora z posiedzenia Sejmu lub Senatu.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. z 2025 r. poz. 607) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) wykonywanie zarządzeń Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu albo przewodniczącego obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałka w sprawie poddania posła lub senatora badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu, w przypadkach określonych w art. 10c ust. 1 ustawy o

wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907 oraz z 2025 r. poz. ...).”;

- 2) po art. 50a dodaje się art. 50b w brzmieniu:

„Art. 50b. 1. W przypadku wydania przez Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu albo przewodniczącego obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałka zarządzenia, o którym mowa w art. 10c ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. ...), Komendant Straży Marszałkowskiej lub osoba przez niego upoważniona poleca funkcjonariuszowi Straży Marszałkowskiej przeprowadzenie badania w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu.

2. Do badania, o którym mowa w ust. 1, w zakresie warunków i sposobu jego przeprowadzania oraz sposobu jego dokumentowania i weryfikacji stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I.

Przedstawiony projekt ustawy ma na celu umożliwienie przeprowadzenia badania posła lub senatora w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu (tzw. alkomaty).

Przyczyną do wniesienia niniejszego projektu były m.in. głośnie w ostatnich latach przypadki uczestniczenia przez parlamentarzystów w obradach w stanie wskazującym na spożycie alkoholu, który nie licuje z powagą polskiego parlamentu. Należy ponadto odnotować systemowy problem nadużywania alkoholu.

Alkohol jest substancją psychoaktywną, która wpływa na zdolności psychofizyczne człowieka. W rezultacie jego spożycie może wpływać na zdolność koncentracji, percepcję, uwagę i proces podejmowania decyzji. Alkohol nie tylko wpływa na ograniczenie zdolności motorycznych człowieka, osłabia także możliwość racjonalnej oceny sytuacji, zdolność samokontroli, a w sferze emocyjnej może sprzyjać zachowaniom impulsywnym, agresywnym czy wysoce nieprzemysłanym. Konsekwencje spożywania alkoholu, oprócz wpływania na organizm ludzki w wymiarze indywidualnym, mają skutek dla otoczenia, w którym znajduje się osoba spożywająca tę substancję.

Wpływ alkoholu na jednostkę, grupy społeczne i społeczeństwo nie może być bagatelizowany. Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)¹ Polacy spożywali średnio 11 litrów czystego alkoholu na osobę w 2021 r., co było jednym z najwyższych wyników krajów OECD. Jak wskazano, oficjalna konsumpcja wzrosła o 10% od 2010 r., podczas gdy w większości krajów OECD spadła. Około jedna trzecia dorosłych spożywa alkohol w dużych ilościach każdego miesiąca, przy czym jak wynika z przedstawionych danych, mężczyźni piją trzy razy więcej alkoholu niż kobiety. Szkodliwe spożywanie alkoholu prowadzi m.in. do przedwczesnych zgonów (np. w 2019 r. konsumpcja alkoholu była odpowiedzialna za 6% wszystkich zgonów) oraz obniża wzrost gospodarczy poprzez niższe zatrudnienie i produktywność. Według symulacji OECD dla Polski choroby i urazy spowodowane piciem powyżej 1-1½ drinka dziennie prowadzą do kosztów leczenia równym 3,1% wydatków na zdrowie i obniżenia poziomu PKB średnio o 3,1% (od chwili publikacji raportu do 2050 r.).

¹ OECD Economic Surveys: Poland 2025, February 2025, Volume 2025/2 (https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/02/oecd-economic-surveys-poland-2025_3d6f79bd/483d3bb9-en.pdf).

Należy przy tym podkreślić, że wszelkie przypadki pozostawania parlamentarzysty pod wpływem alkoholu bardzo szybko przeistaczają się w sprawę medialną i publiczną. Taka sytuacja może z jednej strony kreować stan przyzwolenia na tego typu zachowania podczas pełnienia obowiązków, zaś z drugiej może stwarzać wrażenie bezkarności posła bądź senatora, który z mocy Konstytucji został wybrany do reprezentowania Narodu. Zachowanie parlamentarzysty pod wpływem alkoholu godzi także w wizerunek i autorytet ustrojowy instytucji.

Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z art. 104 ust. 2 w zw. z art. 108 Konstytucji RP, posłowie i senatorowie przed rozpoczęciem sprawowania mandatu ślubują rzetelnie i sumiennie wykonywać obowiązki wobec Narodu. Naruszeniem roty ślubowania są zatem przypadki działania przez deputowanych w warunkach ograniczonych zdolności psychofizycznych wskutek spożycia alkoholu. Ponadto, jednym z podstawowych obowiązków posłów i senatorów jest m.in. czynne uczestnictwo w pracach Sejmu lub Senatu (art. 3 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora).

II.

Projekt zakłada nowelizację ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora poprzez dodanie art. 10c. W projektowanych regulacjach przyjęto, że zarządzenie przeprowadzenia przez Straż Marszałkowską badania posła lub senatora w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu będzie możliwe tylko w przypadku „uzasadnionego podejrzenia” uczestniczenia przez posła lub senatora w posiedzeniu Sejmu lub Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości (w zakresie tych pojęć odsyła się do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Badanie będą mogli zarządzić tylko Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek. Wyklucza to prewencyjną kontrolę parlamentarzystów, gdyż – w ocenie projektodawców – taka prewencyjna kontrola nadmiernie ingerowałaby w mandat przedstawicielski i godność urzędu posła lub senatora.

Zakłada się przy tym, że możliwe będzie jedynie badanie przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu. Wyklucza się przy tym możliwość, ażeby funkcjonariusz Straży Marszałkowskiej przeprowadzał badanie krwi, uznając, że byłaby to nieuzasadniona ingerencja w wykonywanie mandatu posła lub senatora. W przedłożonym projekcie uregulowano konsekwencje stwierdzenia u posła lub senatora, na podstawie ww. badania, stanu po użyciu alkoholu albo stanu nietrzeźwości. Przewidziano przy tym, że wówczas organ prowadzący obrady (odpowiednio: Marszałek Sejm, Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek) może wykluczyć posła lub senatora z obrad. Z jednej strony, pozostawia to ostateczną decyzję Marszałkowi Sejmu lub Marszałkowi Senatu albo przewodniczącemu obradom wicemarszałkowi, co istotne w

przypadku niejednoznacznych przypadków (np. wskazywania w różnych badaniach minimalnego przekroczenia wskaźników stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu). Z drugiej strony, projektowane regulacje umożliwiają wykluczenie z posiedzenia posła lub senatora, jeżeli dalsze uczestniczenie przez posła lub senatora w obradach naruszałoby m.in. powagę parlamentu.

Ten sam skutek, tj. możliwość wykluczenia z obrad, przewidziano w przypadku odmowy poddania się badaniu stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu albo gdy poseł lub senator jest w stanie uniemożliwiającym takie badanie. Tym samym parlamentarzystę nie można przymusowo zbadać na obecność alkoholu, zaś poseł lub senator, który nie wyrazi zgody na badanie (które, co należy podkreślić, może być zlecone jedynie w przypadku „uzasadnionego podejrzenia” uczestniczenia przez posła lub senatora w posiedzeniu Sejmu lub Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości), może zostać wykluczony z obrad. Propozycja w tym względzie wynika z próby znalezienia kompromisu pomiędzy efektywnością wprowadzanych regulacji związanych z badaniem zawartości alkoholu ze specyfiką i godnością mandatu przedstawicielskiego. Zarazem przewidziana możliwość wykluczenia z obrad (nie zaś bezwzględny obowiązek) ma zapewnić luz decyzyjny w przypadkach nieoczywistych, m.in. gdy przebadanie posła lub senatora nie jest możliwe ze względów zdrowotnych.

Na marginesie rozważań należy zaznaczyć, iż zapewnienie w proponowanych przepisach możliwości odmowy poddania się badaniu stężenia alkoholu przez parlamentarzystę kreuje stan prawny, który nie narusza ochrony immunitetowej deputowanych. W szczególności procedura wyrażenia zgody na badanie nie narusza tzw. przywileju nietykalności (art. 105 ust. 5 Konstytucji), bowiem parlamentarzysta może nie wyrazić właściwej zgody, z kolei poddanie się badaniu będzie zawsze związane z uzewnętrznionymi procesami wolicjonalnymi posła bądź senatora. Trzeba zatem skonkludować, iż projektowane przepisy nie wiążą się z ograniczeniem wolności osobistej deputowanych.

III.

Z nowelizacją ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora wiąże się zaproponowana zmiana ustawy o Straży Marszałkowskiej, polegająca na uzupełnieniu zakresu zadań Straży Marszałkowskiej o wykonywanie zarządzeń Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu albo przewodniczącego obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałka w sprawie poddania posła lub senatora badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu (projektowany art. 2 ust. 1 pkt 5a ustawy o Straży Marszałkowskiej).

Ponadto, projektowany art. 50b ust. 1 ustawy o Straży Marszałkowskiej wyposaża Komendanta Straży Marszałkowskiej lub osobę przez niego upoważnioną do polecenia wykonania przez

funkcjonariusza Straży Marszałkowskiej badania w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu.

Z kolei projektowany art. 50b ust. 2 ustawy o Straży Marszałkowskiej wskazuje, że do badań stosować się będą odpowiednio przepis przepisy określające warunki i sposób przeprowadzania badania stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu wydane na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151). Wskazane rozporządzenie reguluje m.in. warunki przeprowadzenia badania. W § 3 ust. 1 rozporządzenia określono, że badanie wydychanego powietrza przeprowadza się w sposób nieinwazyjny przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu metodą m.in. spektrometrii w podczerwieni lub utleniania elektrochemicznego), czy też obowiązek dokonania drugiego (i ew. kolejnego) pomiaru w przypadku stwierdzenia w wyniku badania alkoholu w wydychanym powietrzu (zob. § 4 ww. rozporządzenia). W § 7 określono zaś, że z badania przeprowadzonego analizatorem wydechu wskazującego na obecność alkoholu w organizmie osoby badanej sporządza się protokół, który zawiera wymienione elementy. Sporządzenie protokołu, spełniającego wskazane wymogi, jest doniosłe prawnie, gdyż wykonywanie przez parlamentarzystę obowiązków w stanie po użyciu alkoholu może być kwalifikowane jako wykroczenie z art. 70 § 2 Kodeksu wykroczeń. Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie § 7 ust. 3 ww. rozporządzenia, protokół z przebiegu badania przeprowadzonego analizatorem wydechu, w którym uzyskano wynik równy 0,00 mg/dm³, sporządza się: 1) w przypadku prowadzenia dalszego postępowania w sprawie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia; 2) na żądanie osoby badanej – o czym należy ją pouczyć).

Projektowane regulacje odsyłają do przepisów wykonawczych, wydanych na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Podobne rozwiązania – w zakresie badania na obecność alkoholu przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu – przewidują przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 221g ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277), jednakże one obejmują szerszy zakres przedmiotowy, tj. także badanie na obecność środków działających podobnie do alkoholu. Projektodawcy uznali przy tym, że z uwagi na specyfikę funkcji publicznej pełnionej przez posłów i senatorów, nie jest zasadne odwoływanie się do rozwiązań z zakresu prawa pracy. Z kolei akt wykonawczy, wydany na podstawie art. 50a ust. 15 ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej, obejmuje swym zakresem podmiotowym tylko funkcjonariuszy Straży Marszałkowskiej.

Finalnie warto podkreślić, że w przypadku stwierdzenia, że poseł lub senator uczestniczył w posiedzeniu Sejmu lub Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości, poza sankcjami regulaminowymi, dalsze czynności procesowe mogą podjąć organy ścigania (w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia wykroczenia lub przestępstwa).

IV.

Wystarczającym okresem *vacatio legis* jest w tym przypadku 14 dni. Kancelaria Sejmu dysponuje urządzeniami niezbędnymi do przeprowadzania badań stanowiących przedmiot nowelizacji. Nie ma wątpliwości, że jest to też wystarczający okres na zapoznanie się z nowymi regulacjami przez posłów i senatorów.

Wejście w życie ustawy nie wymaga wydania aktów wykonawczych.

Projekt jest zgodny z prawem Unii europejskiej

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o Straży Marszałkowskiej

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Posłanka Wioleta Tomczak

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Projekt ustawy ma na celu przeciwdziałanie zjawisku uczestniczenia parlamentarzystów w obradach Sejmu i Senatu pod wpływem alkoholu, co w ostatnich latach zdarzało się wielokrotnie i negatywnie wpływało na postrzeganie instytucji parlamentarnych oraz godziło w powagę sprawowanego mandatu. Alkohol jako substancja psychoaktywna ogranicza zdolności poznawcze, emocjonalne i decyzyjne, co w przypadku osób pełniących funkcje publiczne może mieć poważne skutki dla jakości procesu legislacyjnego i zaufania obywateli. Zgodnie z raportem OECD z 2021 r., Polska należy do czołówki krajów pod względem spożycia alkoholu, które wzrosło o 10% od 2010 r., a szkodliwe jego spożywanie obniża PKB i generuje znaczne koszty zdrowotne.

Projekt zakłada możliwość przeprowadzenia badania trzeźwości parlamentarzystów na zarządzenie Marszałka Sejmu lub Senatu bądź przewodniczącego obrad wicemarszałka Sejmu lub Senatu, wyłącznie w przypadku uzasadnionego podejrzenia przebywania pod wpływem alkoholu podczas posiedzenia –. Badanie wykonywane byłoby przez Straż Marszałkowską z użyciem alkomatu, bez możliwości pobierania krwi. Odmowa poddania się badaniu lub niemożność jego przeprowadzenia może skutkować wykluczeniem parlamentarzysty z obrad, jednak decyzja ta pozostaje w gestii organu prowadzącego posiedzenie.

Brak regulacji w tym zakresie utrwałaby stan faktycznej bezkarności, tworzyłby wrażenie przyzwolenia na nieodpowiedzialne zachowania oraz osłabiałby autorytet Sejmu i Senatu jako organów przedstawicielskich Rzeczypospolitej.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Tak

Rozważano wprowadzenie ww. zmian w Regulaminie Sejmu. Stwierdzono jednak, że ranga i waga proponowanej regulacji (m.in. potencjalna ingerencja w sferę prywatności parlamentarzysty) wymaga interwencji na poziomie ustawy.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

a) Dotychczasowy stan prawny

Brak regulacji umożliwiającej badanie posła lub senatora w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu (tzw. alkomaty)

b) Projektowany stan prawny

Nowelizacja ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora poprzez dodanie art. 10c. W projektowanych regulacjach przyjęto, że zarządzenie przeprowadzenia przez Straż Marszałkowską badania posła lub senatora w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu będzie możliwe tylko w przypadku „uzasadnionego podejrzenia” uczestniczenia przez posła lub senatora w posiedzeniu Sejmu lub Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości (w zakresie tych pojęć odsyła się do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Badanie będą mogli zarządzić tylko Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek. Wyklucza to prewencyjną kontrolę parlamentarzystów, gdyż – w ocenie projektodawców – taka prewencyjna kontrola nadmiernie ingerowałaby w mandat przedstawicielski i godność urzędu posła lub senatora.

Zakłada się przy tym, że możliwe będzie jedynie badanie przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu. Wyklucza się przy tym możliwość, ażeby funkcjonariusz Straży Marszałkowskiej przeprowadzał badanie krwi, uznając, że byłaby to nieuzasadniona ingerencja w wykonywanie mandatu posła lub senatora.

W przedłożonym projekcie uregulowano konsekwencje stwierdzenia u posła lub senatora, na podstawie ww. badania, stanu po użyciu alkoholu albo stanu nietrzeźwości. Przewidziano przy tym, że wówczas organ prowadzący obrady (odpowiednio: Marszałek Sejm, Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek) może wykluczyć posła lub senatora z obrad. Z jednej strony, pozostawia to ostateczną decyzję Marszałkowi Sejmu lub Marszałkowi Senatu albo przewodniczącemu obradom wicemarszałkowi, co istotne w przypadku niejednoznacznych przypadków (np. wskazywania w różnych badaniach minimalnego przekroczenia wskaźników stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu). Z drugiej strony, projektowane regulacje umożliwiają wykluczenie z posiedzenia posła lub senatora, jeżeli dalsze uczestniczenie przez posła lub senatora w obradach naruszałoby m.in. powagę parlamentu.

Ten sam skutek, tj. możliwość wykluczenia z obrad, przewidziano w przypadku odmowy poddania się badaniu stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu albo gdy poseł lub senator jest w stanie uniemożliwiającym takie badanie. Tym samym parlamentarzystę nie można przymusowo zbadać na obecność alkoholu, zaś poseł lub senator, który nie wyrazi zgody na badanie (które, co należy podkreślić, może być zlecone jedynie w przypadku „uzasadnionego podejrzenia” uczestniczenia przez posła lub senatora w posiedzeniu Sejmu lub Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości), może zostać wykluczony z obrad. Propozycja w tym względzie wynika z próby znalezienia kompromisu pomiędzy efektywnością wprowadzanych regulacji związanych z badaniem zawartości alkoholu ze specyfiką i godnością mandatu przedstawicielskiego. Zarazem przewidziana możliwość wykluczenia z obrad (nie zaś bezwzględny obowiązek) ma zapewnić luz decyzyjny w przypadkach nieoczywistych, m.in. gdy przebadanie posła lub senatora nie jest możliwe ze względów zdrowotnych.

Nowelizacja ustawy o Straży Marszałkowskiej zwiększa zakres zadań Straży Marszałkowskiej o wykonywanie zarządzeń Marszałka Sejmu lub Marszałka Senatu albo przewodniczącego obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałka w sprawie poddania posła lub senatora badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu (projektowany art. 2 ust. 1 pkt 5a ustawy o Straży Marszałkowskiej).

Ponadto, dodawany art. 50b ust. 1 ustawy o Straży Marszałkowskiej wyposaża Komendanta Straży Marszałkowskiej lub osobę przez niego upoważnioną do polecenia wykonania przez funkcjonariusza Straży Marszałkowskiej badania w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzeń elektronicznych dokonujących pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu.

Z kolei projektowany art. 50b ust. 2 ustawy o Straży Marszałkowskiej wskazuje, że do warunków i sposobu przeprowadzania badania stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151). Wskazane rozporządzenie reguluje m.in. warunki przeprowadzenia badania. Do dania parlamentarzysty stosowany będzie w szczególności § 3 ust. 1 w rozporządzenia, stanowiący że badanie wydychanego powietrza przeprowadza się w sposób nieinwazyjny przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu metodą m.in. spektrometrii w podczerwieni lub utleniania elektrochemicznego), czy też obowiązek dokonania drugiego (i ew. kolejnego) pomiaru w przypadku stwierdzenia w wyniku badania alkoholu w wydychanym powietrzu (zob. § 4 ww. rozporządzenia). W § 7 ww. rozporządzenia określono zaś, że z badania przeprowadzonego analizatorem wydechu wskazującego na obecność alkoholu w organizmie osoby badanej sporządza się protokół, który zawiera wymienione elementy. Sporządzenie protokołu, spełniającego wskazane wymogi, jest doniosłe prawnie, gdyż wykonywanie przez parlamentarzystę obowiązków w stanie po użyciu alkoholu może być kwalifikowane jako wykroczenie z art. 70 § 2 Kodeksu wykroczeń. Należy przy tym zaznaczyć, że zgodnie § 7 ust. 3 ww. rozporządzenia, protokół z przebiegu badania przeprowadzonego analizatorem wydechu, w którym uzyskano wynik równy 0,00 mg/dm³, sporządza się: 1) w przypadku prowadzenia dalszego postępowania w sprawie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia; 2) na żądanie osoby badanej – o czym należy ją pouczyć.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Jak już wyżej zauważono, spożycie alkoholu bezpośrednio wpływa nie tylko na jednostkę (jej otoczenie), ale także na grupy społeczne i społeczeństwo. Wszelkie przypadki pozostawiania parlamentarzysty pod wpływem alkoholu bardzo szybko przeistaczają się w sprawę medialną i publiczną. Taka sytuacja może z jednej strony kreować stan przyzwolenia na tego typu zachowania podczas pełnienia obowiązków, zaś z drugiej może stwarzać wrażenie bezkarności posła bądź senatora, który z mocy Konstytucji został wybrany, aby pełnić służbę reprezentowania Narodu. Zachowanie parlamentarzysty pod wpływem alkoholu godzi również niewątpliwie w wizerunek i autorytet ustrojowy instytucji.

Stąd proponowana interwencja ustawodawcza będzie wyraźnym sygnałem, że nie ma przyzwolenia na spożycie alkoholu w parlamencie. Przyjęcie proponowanych przepisów może także pełnić funkcję prewencyjną i zapobiegawczą, a w wymiarze symbolicznym może przełożyć się zjawisko „dawania przykładu”, które swoim zachowaniem i postawą zapewnią będą reprezentanci wybrani w powszechnym wyborach przez suwerena.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt nie wywołuje skutków gospodarczych.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projektowana zmiana nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W ustawie o Straży Marszałkowskiej istnieje już regulacja dot. badania alkomatem (zob. obowiązujący art. 50a ustawy o Straży Marszałkowskiej, dotyczący badania funkcjonariuszy Straży Marszałkowskiej), w związku z czym Straż Marszałkowska jest już w posiadaniu niezbędnego

instrumentarium do przeprowadzenia przedmiotowych badań. Należałoby uwzględnić potencjalną konieczność zwiększenia ilości narzędzi pomiarowych, w celu sprawnej realizacji obowiązków wynikających z projektowanych przepisów, jednakże są to koszty nieznaczące (pomijalne) z perspektywy całego budżetu Kancelarii Sejmu.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Nie dotyczy.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ **Nie**

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

Warszawa, 7 października 2025 r.

BEOS-WPEiM-1926/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SPS-111.020.284, 7.2025

Data wpływu 07.10.2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o Staży Marszałkowskiej (przedstawiciel wnioskodawców: posłanka Wioleta Tomczak)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

W art. 1 projektu proponuje się znowelizowanie ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora¹. Zgodnie z proponowanym art. 10c ust. 1 tej ustawy w przypadku uzasadnionego podejrzenia uczestniczenia przez posła lub senatora w posiedzeniu Sejmu lub Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości², Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek będzie mógł zarządzić przeprowadzenie przez Straż Marszałkowską badania posła lub senatora w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu. Jeżeli poseł lub senator nie wyrazi zgody na taką kontrolę, a także gdy znajduje się w stanie uniemożliwiającym przeprowadzenie badania wydychanego powietrza, może on zostać wykluczony z posiedzenia Sejmu lub Senatu (art. 10c ust. 2). Jeśli w wyniku badania stwierdzi się u posła lub senatora stan po użyciu alkoholu albo stan nietrzeźwości, Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek będzie mógł wykluczyć posła lub senatora z posiedzenia Sejmu lub Senatu (art. 10c ust. 3).

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 907.

² W rozumieniu art. 46 ust. 2 albo 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

Z powyższymi propozycjami wiążą się, zawarte w art. 2 projektu, propozycje dodania art. 2 ust. 1 pkt 5a oraz art. 50b w ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej³.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Materia, której dotyczy projekt ustawy, pozostaje poza zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie reguluje kwestii objętych zakresem prawa Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o Staży Marszałkowskiej nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślík

/podpisano elektronicznie/

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 607.

Warszawa, 7 października 2025 r.

BEOS-WPEiM-1927/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.284, 8.2025
Data wpływu 09.10.2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o Staży Marszałkowskiej (przedstawiciel wnioskodawców: posłanka Wioleta Tomczak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

W art. 1 projektu proponuje się znowelizowanie ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora¹. Zgodnie z proponowanym art. 10c ust. 1 tej ustawy w przypadku uzasadnionego podejrzenia uczestniczenia przez posła lub senatora w posiedzeniu Sejmu lub Senatu w stanie po użyciu alkoholu albo w stanie nietrzeźwości², Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek będzie mógł zarządzić przeprowadzenie przez Straż Marszałkowską badania posła lub senatora w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu. Jeżeli poseł lub senator nie wyrazi zgody na taką kontrolę, a także gdy znajduje się w stanie uniemożliwiającym przeprowadzenie badania wydychanego powietrza, może on zostać wykluczony z posiedzenia Sejmu lub Senatu (art. 10c ust. 2). Jeśli w wyniku badania stwierdzi się u posła lub senatora stan po użyciu alkoholu albo stan nietrzeźwości, Marszałek Sejmu lub Marszałek Senatu albo przewodniczący obradom Sejmu lub Senatu wicemarszałek będzie mógł wykluczyć posła lub senatora z posiedzenia Sejmu lub Senatu (art. 10c ust. 3).

Z powyższymi propozycjami wiążą się, zawarte w art. 2 projektu, propozycje dodania art. 2 ust. 1 pkt 5a oraz art. 50b w ustawie z dnia 26 stycznia 2018 r. o Straży Marszałkowskiej³.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 907.

² W rozumieniu art. 46 ust. 2 albo 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151).

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 607.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora oraz ustawy o Staży Marszałkowskiej **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/